

Małgorzata Kowalczyk

Raciąż, gm. Tuchola, woj. bydgoskie

Informator Archeologiczny : badania 10, 229-230

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały kostne i inwentarz grobowy po konserwacji i opracowaniu złożone zostaną w Muzeum Okręgowym w Przemyślu.

Ze względu na wyjątkowość odkrytego obiektu, niezbędna jest kontynuacja badań w 1977 roku.

RACIĄŻ, gm. Tuchola
woj. bydgoskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadziła Pomorska Ekspedycja Archeologiczna UŁ. Sprawozdanie opracowała mgr Małgorzata Kowalczyk. Finansował Uniwersytet Łódzki oraz Urząd Wojewódzki w Bydgoszczy. Osmi sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne /XI-XIII w./ - stolica kasztelanii.

Prace wykopaliskowe na grodziisku prowadzono we wschodniej partii majdanu celem uchwycenia zasięgu dwóch obiektów mieszkalnych odsłoniętych częściowo w latach 1970-1972 oraz w północnej części dziedzica. Warstwy kulturowe występujące w wykopach na dziedzicu zawierały głównie przemieszany "łużycki" /V okres epoki brązu/ i wczesnośredniowieczny materiał ceramiczny. Odkryto kilka jam zasobowych wraz z naczyniami kultury łużyckiej, co świadczy o istnieniu starszego osadnictwa na tym terenie.

W eksplorowanej, wschodniej części przywałowej odsłonięto obiekt mieszkalny o wymiarach 15 x 7,5 m, którego dłuższa ściana wschodnia stanowiła jednocześnie umocnienie wału. Potwierdzają to zachowane fragmenty pionowo wbitych opalonych bierwion drewnianych oraz gruba warstwa rumoszu polepy, który w czasie pożaru grodu zwalił się do wnętrza obiektu omijając znajdujące się w nim konstrukcje pionowe. W centralnej części domostwa odkryto pozostałości pieca kopulastego o średnicy około 1,5 m. Zbudowano go na fundamencie kamiennym kuliście ułożonym, pokrytym 30 cm warstwą gliny. Kopułę pieca stanowiła warstwa 10 cm grubości wypalanej gliny, której "rusztowaniem" było zapewne drewno odsłonięte - spalone fragmenty. O spaleniu świadczy gruba warstwa popiołu występująca wokół obiektu. W południowej części domostwa znajdowało się wyłożone kamieniami palenisko, gdzie znaleziono ułamki ceramiki, spalone ziarna zbóż i węgle drzewne. Biorąc pod uwagę rodzaj obiektów w tym domostwie oraz inwentarz zabytkowy należy przypisywać mu funkcje gospodarcze.

Przy eksploracji drugiego obiektu mieszkalnego uchwyciono jego wschodnią granicę. Zawartość warstwy kulturowej stanowiły tu ułamki ceramiki z III okresu wczesnego średniowiecza, kości zwierzęce,

przedmioty i ozdoby metalowe m.in. siekiera, sierp, sprzączki do pasa. Prace wykopaliskowe w obrębie tego obiektu będą trwać do końca listopada 1976 r.

Badania będą kontynuowane.

**RADZIKOWO STARE, gm. Czerwińsk
woj. płockie**

**Polska Akademia Nauk
Instytut Historii Kultury
Materialnej Zakład Epoki
Metali w Warszawie**

Badania prowadziła mgr Iwona Dąbrowska wespół z ekipą Muzeum Narodowego w Prilepie w ramach polsko-jugosłowiańskiej umowy. Finansował IHKM PAN. Pierwszy sezon badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Grodzisko w Radzikowie zwane "Gaikiem" położone jest na północnym krańcu wsi, w odległości około 400 m na północny zachód od kościoła. Wzniesione na naturalnym wzniesieniu morenowym posiada w profilu kształt ściętego stożka; w planie dość regularne, owalne o rozmiarach 40 x 60 m. Oś dłuższa obiektu zorientowana jest z niewielkim odchyleniem po linii wschód-zachód.

Wykopy badawcze założono wzdłuż osi wschód-zachód przez środek grodziska w celu uzyskania podłużnego profilu obiektu. Przekopano łącznie powierzchnię 132 m². Uchwycono na całej długości wykopów pod warstwą ziemi ornej mniej lub bardziej intensywnej warstwę wczesnośredniowieczną. Warstwa ta charakteryzowała się ciemno-szarym zabarwieniem jakby spopielałym, ze śladami spalenizny oraz licznymi kamieniami polnymi i lupanymi. Zagłębiając się soczewkowato, w zachodniej części obiektu tworzyła rodzaj "rowu", usytuowanego na koronie wału równoległego do jego biegu, nie zawierającego jednak materiału zabytkowego.

We wschodniej partii grodziska w wykopach IV i V założonych na koronie wału zlokalizowano analogiczny "rów", palenisko oraz miejsca palenia ognisk ze skupiskami spalonych bierwion drewnianych. Inwentarz ruchomy tych obiektów stanowiły nieliczne fragmenty naczyń wczesnośredniowiecznych. W wykopie IV zlokalizowano ponadto warstwę starożytnego humusu oraz nakładający się na nią sztuczny nasyp, wykonany najpewniej w okresie wczesnośredniowiecznym, w celu poszerzenia w kierunku wschodnim powierzchni grodziska o około 5 m.